

Wenken omtrent het gebrek aan schuldgevoel.

<https://hdl.handle.net/1874/353481>

22

8

WENKEN

OMTRENT HET GEBREK AAN

SCHULDGEVOEL.

TWEDE DRUK.

TE ROTTERDAM,

BIJ M. WIJT & ZONEN,

Drukkers van het Nederlandsche Zendinggenootschap.

1852.

N°. LXV.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO
1900

VOORBERIGT.

Gecommitteerden van het Nederlandsche Zendelinggenootschap, tot het opstellen, verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes ter bevordering van Evangelische kennis en godzaligheid, ook bij mingeoefenden; — namelijk: L. DIBBITS, L. MERENS, Predikanten H. E. VINKE Th. D^r. en Hoogleeraar te Utrecht, J. MOLL, Jacobz. Predikant te s' Gravenhage W. VAN DER LEEUW Predikant te Amsterdam en R. ADRIANI, J. J. VAN OOSTERZEE Th. Dr.,

Predikanten te Rotterdam, overeenkomstig hun ambt en hunne bediening, dat oogmerk gaarne willende bevorderen, en in uitzigt op des Heeren medewerkenden zegen, bieden het nevensgaande Stukje hunnen landgenooten aan; erkennende intusschen geene uitgave voor echt, dan welke door een hunner of door de drukkers dezes, onderteekend is.

M. Wijn Stonen

W E N K E N

OMTRENT HET GEBREK AAN

SCHULDGEVOEL.

Wanneer wij met eenige opmerkzaamheid en zonder vooroordeel den toestand gadeslaan der maatschappij waarin wij leven, dan zullen wij bij hare leden eene schier ontelbare menigte van gebreken ontdekken, en moeten erkennen, dat de meeste menschen verre verwijderd zijn van hetgeen Christenen konden en moesten zijn. Want, ofschoon wij geene vergelijking durven maken tusschen de vorige en tegenwoordige dagen, hetzij om de eersten te verheffen, waarover wij liever het oordeel alleen overlaten aan God, voor Wien alle dingen naakt en geopend zijn,

en Die niet ziet, gelijk wij menschen naar het gezigt onzer oogen of naar het gehoor onzer ooren oordeelen: zoo is dit toch zeker, dat, wat er ook moge ontbreken bij hen, die met het heilig en heerlijk licht van het Evangelie bestraald zijn, wij dit niet aan iets gebrekkigs in het Evangelie kunnen wijten. Neen, de oorzaak daarvan zal wel bij de menschen zelve gezocht moeten worden.

Ofschoon de tijden veranderen en wij met dezelve, zoodat in de verschillende tijdperken, welke het Christendom reeds heeft doorgeleefd, nu deze, dan gene gebreken meest heerschende waren; in dit opzigt zijn de menschen van alle eeuwen aan elkander gelijk, dat zij bedorvene, dwaalzieke, zondige stervelingen zijn. Deze waarheid wordt vrij algemeen erkend. Maar hare toepassing laat bij velen zeer veel te wenschen over. En wij kunnen het er veilig voor houden, dat de gebrekkige toepassing van deze waarheid, eene der voornaamste oorzaken is van de geringe uitwerkselen, welke het Evangelie tot reiniging en heiliging van de harten

en den levenswandel der menschen teweeg brengt. Door gebrek aan ware zelfkennis sluiten velen de oogen voor hunne zonden en schuld en strafwaardigheid voor God. Daar zij het regte inzicht van hunnen zedelijken toestand niet hebben, zich zelve niet juist beoordeelen, bekommeren zij zich over hunne gebreken niet, of gaan in het aanwenden der middelen tot verbetering op eene verkeerde wijze te werk. Zij zijn aan dien kranke gelijk, die, in den ongelukkigen waan, dat hij eene volmaakte gezondheid genoot, geene geneesmiddelen wilde gebruiken, en, reddeloos verloren ging. Of aan dien anderen, die uit onkunde van den waren aard zijner ziekte, geheel verkeerde en voor zijnen toestand schadelijke, verderfelijke medicijnen nam. Beide hadden, indien zij een' kundigen geneesheer hadden geraadpleegd, kunnen worden behouden. Meermalen werd misschien deze vergelijking u voorgehouden, en dan wierdt gij tevens met ernst gewaarschuwd, om den welstand uwer ziel toch niet te veronachtzamen, en opgewekt om boven alles voor de herstelling van

uwe geestelijke krankheden te zorgen. Schrijver dezes wenschte u mede daartoe behulpzaam te zijn. Gij hebt van hem in dit kleine geschrift geen rijkdom van nieuwe denkbeelden, maar eene eenvoudige, doch tevens ernstige en vrijmoedige herinnering van bekende zaken te wachten. Hij stelde zich namelijk ten doel, u op het zoo even genoemd gebrek aan ware zelfkennis omtrent onze zonde en schuld, waaraan zeer vele menschen lijden, opmerkzaam te maken, en tot deszelfs verbetering mogt het zijn, iets bij te dragen. Zijn er welligt onder hen, die deze bladen in handen zullen nemen, die meenen, dat het onderwerp daarin behandeld op hen geene betrekking heeft, dat zij daarmede niet noodig hebben; deszulken worden dringend verzocht, eerst te onderzoeken, of zij in den hun voorgehouden spiegel ook trekken van hun eigen beeld kunnen vinden, vóór zij ze als voor hen niet gepast ter zijde leggen.

Om u te doen beseffen, *hoe betamend het gevoel van zonde en schuld is*, ten einde gij het gemis daarvan als een gebrek

moogt kennen, zal hier beknoptelijk worden aangetoond:

Dat dit gevoel van zonde en schuld bij vele menschen niet, of niet op de regte wijze wordt gevonden.

Welke meestal de oorzaken zijn van dit gebrek.

Hoe noodzakelijk het is, tot een regt besef van onze zonden en schuld voor God te geraken.

Op welke wijze, en door welke middelen men daartoe komen kan.

Van hoedanigen aard onze zelfkennis op dit punt behoort te zijn.

Welke vruchten het betamend schuldgevoel zal teweegbrengen.

HET BETAMEND SCHULDGEVOEL WORDT BIJ VELE
MENSCHEN NIET, OF NIET OP DE REGTE
WIJZE GEVONDEN.

Er is juist geene langdurige ondervinding, noch eene groote mate van menschenkennis noodig, om ons daarvan te overtuigen. In ons dagelijks verkeer zullen wij bij eenige opmerkzaamheid van dit gebrek alras de sporen ontdekken; en tasten wij in onzen eigen boezem — ach! niemand is daarvan geheel vrij! — Het openbaart zich gedurig, vooral bij zoodanige gelegenheden, wanneer de zedelijke gesteldheid voor God opzettelijk ter sprake komt. De godsdienstleeraars inzonderheid zullen bij hunne bezoeken aan de leden der gemeente, wanneer de viering des Avondmaals nadert, wanneer bedroevende omstandigheden, treurige verliezen of geledene rampen, een gesprek daarover uitlokken, hierop meermalen stuiten. En aan de krank- en sterfbedden der Christus-belijders zelfs wordt het ootmoedig besef van zonde en schuld, hetwelk het Evangelie moest kweeken, dikwijls te vergeefs gezocht, en zijn de aangewende pogingen, om dien Christenzin op te wekken en te

bevorderen, menigwerf vruchteloos. Onder menschen van allerlei rang en stand in de wereld, en somtijds niet het minst onder hen, die door hunne opvoeding en uiterlijke beschaving boven anderen verheven zijn, missen wij maar al te vaak die teederheid des gewetens, welke de mensch met een diep en ootmoedig gevoel van zijne schuld en strafwaardigheid voor God vervult. En dat niet slechts bij dezulken, die openlijk Gods geboden versmaden, de huisselijke en openbare godsdienst verwaarloozen. Zelfs ook bij hen, die doorgaans een vrij geregeld leven leiden, en zich in de waarneming van hunne burgerlijke en godsdienstige pligten meestal naauwgezet betoonen, wordt dit gebrek meermalen gevonden. Gaan wij met onze gedachten den kring onzer bekenden eens rond. Doch vergeten wij niet, daarbij ons zelven af te vragen: is er ook iets van hetgene wij bij hen ontdekken, bij ons te bespeuren?

Er zijn, *die er niet aan denken*, veelmin zich er over bekommeren, dat zij zondaren zijn. Ingewikkeld in de bemoeijingen en zorgvuldigheden des levens, nemen de ligchamelijke en tijdelijke belangen al hunnen tijd

zoo geheel in, dat hun schier geene gelegenheid overblijft om met hunnen zedelijken toestand zich bezig te houden. Zij zijn, ja, leden der gemeente, en hebben zelfs uit vroegere dagen nog eenige flauwe begrippen overgehouden van hetgeen de Heilige Schrift omtrent de zondige gesteldheid der menschen leert; maar zij passen dat niet op zich zelven toe, denken er niet over na. Maken zij nu en dan nog eens van de openbare godsdienst gebruik, hooren zij eene leerrede, waarin het rampzalige der zonde met levendige kleuren wordt geschilderd, en een schrikverwekkend tafereel van hare treurige gevolgen hun wordt voorgehouden; zij ontvangen daarvan wel eenen zekeren indruk, maar die indruk is flauw, en gaat weldra verloren. Meestal echter hooren zij het woord, alsof het gesprokene niet voor hen bestemd en tot hen gerigt was. Het zaad, dat aldus bij hen als bij den weg is gevallen, schiet geene wortelen, en brengt dus ook geene vruchten voort (1). Zij leven in hunne jammerlijke onkunde aangaande zich zelven voort, en, zonder te bedenken, dat er ook voor hen een dag van rekenschap en

(1) Matth. XIII: 4-19.

van vergelding zal komen. Zoo gaat de kostbare tijd der voorbereiding voor de eeuwigheid gegeven voor hen ongebruikt voorbij.

Anderen, en hun getal is misschien nog grooter dan dat der eersten, zijn daarentegen wel overtuigd, dat zij, gelijk alle menschen, zondaren zijn, maar *ket regte besef van zonde en schuld, van hunne eigene strafwaardigheid voor God wordt bij hen niet gevonden.* Zij zijn het, die, wanneer men hen met hartelijken ernst over hunne zonden en gebreken onderhoudt en op verbetering aandringt, aanstonds gereed zijn met de beklijdenis en klagte over de bedorvenheid hunner natuur, hunne zwakheid, hun onvermogen ten goede. Gij kunt hen soms tot tranen toe zien bewogen, wanneer gij hen hoort uitweiden over het algemeene bederf en de boosheid der menschen, en de ellende, die de zonde teweegbrengt. En ligt wordt de min ervarene daardoor misleid; daar men bij nader onderzoek het ijdele, de onwaarde van *zoodanig* een schuldgevoel bespeurt, dat al te oppervlakkig is, om dien naam te mogen dragen. Juist in dat klagen over het *algemeene* bederf ligt menigmaal het bewijs, dat

het regte besef van *hunne* zonde en schuld bij hen ontbreekt. Vertrouwt ze niet, dezulken, die altijd, bij iedere gelegenheid zoo gereed zijn zich voor zondaars uit te geven, al ziet ge hen met een bedrukt gelaat, met nedergeslagen oog daar henen gaan, tot het Avondmaal naderen, de taal der verootmoediging uit 's leeraars mond met blijkbare toestemming hooren. Juist zij bekommeren zich dikwijls over hunne schuld en strafwaardigheid weinig of niet. Zij blijven in dat algemeene hangen, stellen zich als 't ware daarmede gerust, dat zij niet beter of slechter dan anderen zijn. Zij zien de zonde aan als iets, dat met onze menschelijke natuur noodzakelijk is verbonden. Zij bedriegen zich met de gedachte, dat zij over iets, wat zij met alle menschen gemeen hebben, zich niet zoo zeer behoeven te bekommeren. En erkennen zij, dat zij, om in de zaligheid des hemels te deelen, allezins genade noodig hebben; deze, meenen zij, zal God hun in Christus gewis verleen.

Nog anderen zien wij tot een geheel ander uiterste vervallen. Zij zijn ingenomen met zich zelve, houden zich voor beter en voor-

treffelijker dan hunne medemenschen , zich verheffende op de goede daden , die zij nu en dan verrigten , *meenen* zij reeds *grootte vorderingen in het Christendom te hebben gemaakt* , en *gronden het gebouw hunner hoop op hunne eigene gerechtigheid*. Het zijn de zoodanigen , welke de Heiland , in de bekende gelijkenis , onder het beeld des Farizeërs zoo meesterlijk heeft geschetst (1). Hoe hard het zij dit verwijt te moeten hooren , niemand zal ons , zoo wij vertrouwen , van overdrevene gestrengheid beschuldigen , wanneer wij beweren , dat er onder de leden onzer Christelijke gemeenten nog maar al te velen met dezen Farizeeschen zuurdeesem meer of minder zijn doortrokken. Gij kunt hen aan hun gelaat , aan hunne gebaren reeds kennen ; en spreekt gij hen van hunne zonde en ellende , zoekt gij een betamend schuldgevoel bij hen op te wekken : gij zult weldra ontwaren , dat zij daarvan niets willen hooren , en zich daarboven allezins verheven achten. Van dezen geldt hetgeen Jezus tot de zich zelve zoozeer behagende Joodsche Grootten zeide : *Gij zijt (het) , die u zelve regt-*

(1) Luk. XVIII: 10—14.

vaardigt voor de menschen, maar God kent uwe harten; want dat hoog is onder de menschen, is een gruwel voor God (1).

Maar terwijl bij deze laatsten het gevoel van hunne zonden en schuld geheel ontbreekt, treffen wij onder onze Medechristenen ook anderen aan, *die het te verre drijven*. Door drongen van het besef, dat zij zondaren zijn, strafwaardig voor God, die iederen dag door overtredingen van allerlei aard hunne schuld nog grooter maken, zien zij de zaligheid des hemels als voor hen niet te bereiken aan. Hoe? daar in hen geen goed woont, zij vleeschelijk zijn verkocht onder de zonde; hoe zouden *zij* met de beloften des Evangelies zich durven troosten, of met het uitzigt van genade bemoedigen? Zij achten zich onbevoegd en onwaardig, om het Avondmaal des Heeren te gebruiken, en aan den dood en de eeuwigheid kunnen zij niet zonder schrik en ontzetting denken. Wij hooren ben gedurig klagen: wee! en ach! en zien hen de vrijmoedigheid derven, om, hoezeer met schuld beladen, tot den troon der genade te gaan. Door de angsten van een beschuldigend ge-

(1) Luk. XVI: 15.

weten gefolterd, loopen zij handenwringend radeloos rond. Zij zijn gelijk Kaïn, en zeggen: *Mijne misdaad is grooter, dan dat zij vergeven worde!* (1) Ja, het is niet vreemd, dat zoodanige menschen, waarvan echter, Gode zij dank! de voorbeelden maar zeldzaam worden gevonden, in hunne wanhoop en vertwijfeling, even als Judas, de verrader, de handen aan zich zelven slaan, of, waar de dood tot hunne sponde nadert, ons het akelig schouwspel van veroordeelden opleveren, voor welke geene plaats des berouws meer overig is. (2)

Het zou niet moeilijk zijn, te doen zien, hoe het genis van een *betamend* schuldgevoel zich bij de menschen nog op zeer verschillende wijzen openbaart. Wij zouden nog van den huichelaar, die ootmoed voorwendt, maar wiens hart daarvan vreemd is; van den dieenaar der wereld, die zijne gebreken, door uitvlugten, zoekt te verontschuldigen; en van

(1) Gen. IV: 13.

(2) Vergelijk hier: *Christelijke onderrigting en raad, tot herstelling van moed en hope, bij tijdelijke bezwaren, of bedenkingen omtrent het zalig worden*, onder de kleine Stukjes van het Nederl. Zendelinggenootschap. No. XL, inzonderheid bl. 28 en verv.

vele anderen kunnen gewagen, bij welken dit gebrek zich hetzij meer bedekt, hetzij meer openlijk vertoont. Wij zouden u kunnen doen opmerken, hoe zelfs onder de anders gemoedelijke Christenen er maar weinigen zijn, zoo geheel en op de regte wijze van het besef hunner schuld en ellende doordrongen, dat zij met waren ootmoed voor God zijn bekleed. Doch daar wij in dit opstel geene aanspraak maken op volledigheid, en ook ligt te uitvoerig zouden worden, meenen wij met deze aanwijzing te kunnen volstaan, en die meer daarvan begeert tot uitgebreider geschriften over dit onderwerp te mogen verwijzen. (1)

Wij willen dan nu liever overgaan, om kortelijk aan te toonen,

WELKE MEESTAL DE OORZAKEN ZIJN VAN
DIT GEBREK.

De eerste en voorname bron, waaruit over het algemeen bij de menschen de onjuiste beoordeeling hunner schuld en ellende voortvloeit, is welligt deze, dat zij *geen regt*

(1) Men zie onder meer anderen de *Beoefeningsleer* van E. KIST, 1ste Deel, 1ste Stuk, 5de en 6de Afdeling.

inzien hebben in den waren aard der zonde. Zoo lang de mensch onder haar slavenjuk en droeve heerschappij gaat gebukt, is hij blind voor de schande dezer slavernij, en gevoelt hij niet, hoe ver het beneden hem is, die, als een redelijk schepsel Gods, geene andere heerschappij dan die des Allerhoogsten behoort te erkennen, zich tot een dienaar der zonde te verlagen. *Een iegelijk, die de zonde doet, zeide Jezus, is een dienstknecht* (een slaaf) *der zonde* (1). Al wie in deze slavernij verkeert, kent en waardeert het genot der ware vrijheid niet. En hij kan het ook niet, daar de zonde het verstand benevelt, en de harten sluit voor die indrukken, waarvoor zij slechts vatbaar zijn, die reeds aanvankelijk van hunne boeijen zijn vrijgemaakt. Tot zoolang vertoont zich de zonde aan hare dienaars in een aanlokkend en bedriegelijk licht, begoochelt zij de wufte zinnen, en zij, die op hare altaren als voor hunne godheid wierook branden, weten niet, dat zij eene slang koesteren en streelen, wier doodelijk venijn hen vroeg of laat een' onvermijdelijken ondergang berokkent. Zij kennen

(1) Joh. VIII: 34.

haar niet in hare afschuwelijkheid, als afval van en opstand tegen God, als ongehoorzaamheid aan Hem, die van zijne bewelddadigde en zoo zeer bevoorregte schepselen eene volkomene en onverdeelde gehoorzaamheid aan alle zijne geboden vordert. Zij gevoelen niet, hoe God zijn heilig ongenoegen tegen de zonde heeft geopenbaard in den dood zijnes Zoons. En hebben er welligt nog nimmer aan gedacht, in welk een licht zich de zonde vertoont bij het kruis des Heeren. Zij bedenken niet, hoe zelfs de geringste overtreding van Zijnen heiligen wil, ons Zijne gunst onwaardig, en voor hem strafwaardig maakt, strijdig is met onze bestemming. Zij letten niet op de bedreigingen, die er aan dezulken worden gedaan, wier harte zich afkeert van Zijne wegen. Of, zoo zij er al eens aan denken, dan sleept de verraderes, die zij tot hunne leidsvrouw namen, hen spoedig weder in den maalstroom mede, zonder dat zij zich daaruit weten te redden en doet hen de oogen sluiten voor het gevaar, waarin zij gedurig verkeerren. Is het dan wonder, dat bij de zoodanigen, die de verfoeijelijke zonde in haren waren aard niet kennen, geen beta-

mend schuldgevoel wordt gevonden? Hoe kan het anders, of zij hollen in hunne blindheid zonder omzien voort? En dit, helaas! is bij al te velen het geval. En dit zal het wel blijven zoo lang de zonde heerschappij voert onder de menschen, en de dwaze sterveling zich door haar bedriegelijk genot laat bekoren.

Voegt hier als eene tweede oorzaak bij *de bedorvene eigenliefde*, de trotschheid des harten, waarvan wij mede bij vele, zoo niet bij alle menschen eenig spoor ontdekken. Eene zekere mate van eigenliefde is alle menschen eigen; en het is betreurenswaardig, het is een bewijs van een diep bedorven hart, wanneer wij deze en met haar de achting voor ons zelve verliezen. Maar de meesten zijn veeleer geneigd om te gunstig van zichzelf te denken; en hetzij door de laffe vleitaal van anderen, hetzij door zichzelf te vleijen, eenen te hoogen dunk van hunne eigene waardigheid te voeden. Waar dit plaats heeft, daar sluit men het oog voor zijne zonden en gebreken, wil geene berispingen hooren, kan het denkbeeld niet verdragen, dat men zich op den dwaalweg zou bevinden. Door een ijdel zelfbehagen gedreven, beschouwt

men zijne eigene verrigtingen steeds in het voordeeligste licht, en ziet niet zelden op die van anderen met zekere minachting en als uit de hoogte neder. Men bedekt en vergoelijkt zijne feilen en ziet gebreken voor ligt verschoonbare zwakheden aan. Ja, de grofste zonden zelfs worden dikwijls met eene schoone verw gekleurd; men weet daaraan een' glimp te geven, en zoekt ze wel eens als deugden uit te kramen. De overdrevene eigenliefde verblindt den mensch zoozeer, dat hij omtrent zijnen waren staat voor God geheel onkundig blijft. Met zichzelf voldaan en tevreden, verzuimt hij het, zijn hart te stellen op zijne wegen, zijn gedrag en wandel aan den geopenbaarden wil des Heeren te toetsen. Zoo leeft hij onbekommerd en gerust in zijne zonden voort, en het gevoel van zonde en schuld, het innerlijk besef zijner strafwaardigheid voor God blijft hem ontbreken. Ach! dat zoo velen, en dezulken zelfs, van wie men zulks het minst zou verwachten, hunne eigenliefde zoo kwalijk besturen. Een nederig gelaat is maar al te vaak een masker voor een trotsch en opgeblazen gemoed.

Met de eigenliefde gaat veeltijds *onkunde*

gepaard, en zij mede is eene oorzaak, dat bij velen het regte schuldgevoel ontbreekt. Men moet met dankbaarheid erkennen, dat er in onze dagen veel tot verspreiding van nutte kundigheden, tot verstandsverlichting en beschaving, ook van den zoogenoemden gemeenen man wordt gedaan. Aan ieder wordt de gelegenheid opengesteld om onderwijs te ontvangen, en ook de godsdienstige kennis wordt op velerlei wijze bevorderd. Nogtans is het treurig te zien, hoe velen, doorgaans door eigene nalatigheid en verzuim in eenen staat van diepe onwetendheid blijven verkeeren. Hoe velen zijn er, die bij eene zekere bedrevenheid en sluwheid, waar het aankomt op de bevordering hunner tijdelijke belangen, de grootste onkunde omtrent de onzienlijke en geestelijke dingen verraden. De ondervinding leert, hoe bij uitstek moeilijk het valt, om aan menschen van eene verwaarloosde opvoeding eenige gezonde begrippen van God en godsdienst in te prenten. En niet alleen bij de lagere standen, ook in de hoogere kringen ontmoet de godsdienstleeraar voor zijn onderwijs veeltijds een' onvruchtbaren bodem. Daar vindt hij veler jeugdige hoofden op-

gevuld met eene menigte van kundigheden; maar bij de verbazende vorderingen in kennis en wetenschap, dikwijls eene betreurenswaardige onvatbaarheid voor, en weinige belangstelling in de waarheden des Evangelies. En niet slechts bij jeugdige menschen, maar, zullen wij vrijmoedig spreken, ook bij meer bejaarden, ook onder de leden onzer gemeenten ontbreekt het niet aan dezulken, die in belangrijke betrekkingen en hooge ambtsbedieningen geplaatst, hunnen stand en rang in vele opzigten tot cere verstrekken, maar die daarbij in het godsdienstige weinig ervaren, diep onkundig zijn. Zal niet bij zulk eene jammerlijke onwetendheid, die met gemis van zelfkennis gepaard gaat, het gevoel van zonde en schuld noodwendig achterblijven?

Daarbij komt de schromelijke *ligtzinnigheid*, *het gebrek aan nadenken* omtrent hunne wezenlijke belangen, waarin wij velen onzer medemenschen zien voortleven. Velen, vooral menschen van jeugdigen leeftijd, schijnen deze aarde en hare genietingen wel als het hoogste doel van hun streven aan te zien. Zij zoeken in de voldoening

aan hunne zinnelijke begeerten en lusten hun hoogste genot. Zij denken aan het kortstondige en onzekere van dit hun aardsche leven niet. Of, zoo zij er al aan denken, daar het hen dikwijls, huns ondanks, op eene treffende wijs wordt herrinnerd, hoe menig malen gebeurt het, dat zij met dartelen spot den onaangenamen indruk, dien het voor een oogenblik bij hen teweegbrengt, wederom uitwisschen. Dat er eenmaal voor hen een tijd van rekenschap en vergelding zal komen schijnen zij niet bedenken. Althans hun gedrag zou een volslagen ongeloof aan deze toch zoo stellige waarheid, en, indien zij ze wèl bedachten, voor hen dreigende waarheid, doen vermoeden. Hunne ligtzinnige gering-schatting van het behoud hunner ziel, doet hen voor hunne gebreken, voor hunne zonde en schuld de oogen sluiten. En, alsof het niet genoeg ware, dat zij zich zelven ongetukkig maken, dikwijls scherpen zij hun vernuft, om de naauwgezetheid van anderen in een bespottelijk daglicht te stellen, en rusten niet, vóór zij dezen met zich hebben medegesleept. Wij moeten deze ligtzinnigheid, — en verdient zij niet een veel sterker

naam? — waaraan misschien menigeen, wien dit geschrift in handen komt, zich in de jaren zijner jeugd in meerdere of mindere mate heeft schuldig gemaakt, ten hoogste misprijzen. Maar schandelijker, nog meer te veroordeelen moet zij ons voorkomen, wanneer wij haar aantreffen bij menschen van rijperen leeftijd. En ook bij dezen wordt maar al te vaak eene groote mate van ligzinnigheid gevonden, die hen voor hunne zondige gesteldheid en strafwaardigheid voor God geheel en al blind maakt. Ja zelfs kennen wij ouden van dagen, die als 't ware op den rand van het graf, alle pogingen om het gevoel van zonde en schuld bij hen op te wekken, om deze zelfde reden, hardnekkig besehamen!

Er is nog iets, waarop wij hier vooral hebben te letten, daar het een bijna algemeen gebrek mag heeten, dit namelijk, dat men *verschooning zoekt voor de zonde*. Men beroept zich, om zijne eigene schuld te bedekken, op de algemeenheid der zonde, en ontleent daaruit een' grond om de soms beschuldigende stem des gewetens tot zwijgen te brengen. Men vergelijkt zich met anderen,

die erger zijn; en omdat men zich niet aan openlijke of opzettelijke verwaarloozing der voorname eischen des Evangelies heeft schuldig gemaakt, geene openbare ergernis heeft gegeven, ziet men zijne dagelijksche, meer verborgene tekortkomingen en overtredingen voorbij. O! dat zien op anderen, het is eene zoo treurige gewoonte, waarop wij gedurig stuiten, en die bij zoo velen eene volstrekte onbezorgdheid omtrent hunnen eigenen zedelijken toestand veroorzaakt. Velen verschuilen zich achter het oordeel der wereld, die in de beoordeeling, vooral van heerschende zonden al zeer gemakkelijk is, en dezelve doorgaans verkleint. Wie, dien het welzijn zijner medemenschen ter harte gaat, en van ijver blaakt voor God en Zijne dienst, moest het niet meermalen met innig leedwezen, tot zijne groote ergernis hooren, hoe de schandelijkste ondeugden, in plaats van met billijken afschuw te worden bejegend, met onverschilligheid, als ligte feilen wierden behandeld? dat de ondeugd in plaats van gelijk zij verdiende met schande te worden gebrandmerkt, stof tot vrolijkheid gaf? Zij die in de beoordeeling van zichzelf,

zich door dit oordeel laten leiden, loopen natuurlijk gevaar, om te gunstig van zichzelf te denken. Dat is eindelijk ook het geval bij de zoodanigen, die daarbij alleen of voornamelijk op hunne daden letten, niet op de bron, waaruit zij voortkomen. Omdat zij in hunnen wandel zich zedig, ingetogen en opregt vertoonen, van de openbare en huisselijke godsdienst getrouw hun werk maken, nu en dan aalmoezen geven, in één woord een onberispelijk leven leiden, meenen velen, dat hun niet veel ontbreekt om zalig te worden. Zij bedenken niet, dat voor God, die de harten toetst, het niet enkel aankomt op de daad, maar vooral ook op den aard en de natuur van hetgene wij doen, op de beginselen, waaruit wij werkzaam zijn. Zij blijven in de beoordeeling van zichzelf stilstaan bij hetgeen voor oogen is, en vergeten in te dalen in hunne harten. Van daar hunne gerustheid; terwijl een enkele onbevooroordeelde blik in hun binnenste hen zoude leeren, dat hun nog zeer veel ontbreekt. Hoe velen zullen er zijn, die, wanneer zij de beweegredenen hunner zoogenaamde godsdienstigheid moesten opleggen, met schaamroode kaken zouden staan.

Doch liever dan dieper hierin in te dringen, kunnen wij overgaan om aan te toonen

HOE NOODZAKELIJK HET IS, OM TOT EEN
REGT BESEF VAN ONZE ZONDE EN
SCHULD VOOR GOD TE GERAKEN.

Wij zullen, zoo wij vertrouwen, niet vele woorden noodig hebben, om u daarvan te overtuigen, en het belang eener regte zelfkennis vooral in dit opzigt te doen gevoelen. Bij het onderzoek naar de bronnen, waaruit het ontstaat, leerden wij het gemis van schuldgevoel als iets zeer onbehoorlijks kennen. De aanwijzing van deszelfs gevolgen zal ons op het gevaar, hetwelk daaraan is verbonden, opmerkzaam maken.

Zij, die in deze dwaling verkeeren, toonen daardoor, dat zij *den waren prijs niet stellen op den Verlosser*. Onverschillig op welke wijze zij zich vertoont, en uit welke der genoemde bronnen zij voornamelijk voortvloeit, in geen geval zullen zij, die het regte schuldbesef ontberen, de verlossing in Christus op hare hooge waarde schatten. Zij, die voortleven zonder zich over hunne zonden en

schuld te bekommeren , gevoelen daaraan geene behoefte , en nog veel minder maken zij van de hun aangewezenen middelen tot redding en zaligheid gebruik. Zij, die hunne zonde en bederf , voor zoo velen zij die met allen gemeen hebben , belijden , toonen wel eenigzins hunne behoefte aan Gods genade in Christus te gevoelen. Doch daar het regte besef van hunne eigene ongeregtigheden , die hen voor God strafwaardig maken , hun ontbreekt , wordt ook bij hen die ware ootmoed , dat reikhalzend verlangen naar hulp en redding , die hartelijke belangstelling in hetgeen Gods Zoon voor zondaars is , niet gevonden. En dit toch zijn de vereischten dergenen , die zich ter hunner verlossing toevertrouwen aan Hem , die zich zelve gegeven heeft tot een rantsoen voor allen. Nog verder zijn diegenen van Hem verwijderd , die het gebouw hunner hope gronden op hunne eigene geregtigheid. Zij verwachten op hunne eigene verdiensten de vrijspraak van hunnen Regter ; eene vrijspraak , die , gelijk het Evangelie leert , alleen uit genade , om de verlossing , die in Christus Jezus is , door het geloof geschonken wordt. Terwijl eindelijk die onge-

lukkigen, die, gefolterd door de angsten van hun beschuldigend geweten, zich de troostvolle beloften des Evangelies niet durven toe-eigenen, door hunne eigene schuld verstoken blijven van het geluk, dat naar den rijkdom van Gods genade ook voor den grootsten zondaar bestemd is.

Maar wordt alzoo het liefderijk oogmerk van den hemelschen Vader door hen miskend — zij, die het ware schuldgevoel niet bezitten, *miskennen daardoor God en Zijn woord*. Het is hier de plaats niet, om in bijzonderheden aan te toonen, dat volgens de doorgaande leer der Heilige Schrift, wij menschen zondaren zijn. De handelwijs van God met het menschdom gehouden was altijd naar de behoeften van *zondaren* ingerigt; alle Zijne leidingen met het nakroost van Adam bedoelden hunne teregtbrenging, bevrijding van de rampen en ellenden, welke de zonde te weeg brengt. Dat is vooral gebleken, toen de heilige God Zijnen eeniggeboren' Zoon heeft overgegeven, om de wereld van de zonde en hare rampzalige gevolgen te verlossen. Uit Zijn onderwijs en dat Zijner Apostelen leeren wij den mensch als zondaar kennen. En dit

niet slechts dezulken, die nog van het heerlijk licht des Evangelies zijn verstoken; ook zij, die den Verlosser hebben aangenomen, en zich onder Zijne volgelingen schaarden, zijn volgens de leer der Heilige Schrift met zonde bevekt. Paulus zelfs gewaagt van den inwendigen strijd, dien hij nog had te strijden (Rom. VII: 14 en verv.); hij geeft den geloovigen raad en besturing, opdat zij, bij den strijd tusschen vleesch en geest, gelukkig zouden slagen (Gal. V: 16 en verv., Eph. V: 1 en verv.) Jacobus getuigt: *wij struikelen allen in velen* (Jac. III: 2.) En, om niet meer te noemen, dit eene nog, dat hier alles afdoet, omdat wij daarin met ronde woorden de dwaling, die wij bestrijden, veroordeeld vinden; Johannes schrijft: (1 Br. I: 8-10) *Indien wij zeggen, dat wij geene zonde hebben, zoo verleiden wij ons zelve, en de waarheid is niet in ons. Indien wij zeggen, dat wij niet gezondigd hebben, ZOO MAKEN WIJ GOD TOT EEN' LEUGENAAR, EN ZIJN WOORD IS NIET IN ONS!* Gevoelt gij wel, lezer! hoe noodzakelijk het is tot erkentenis van uwe zonden te komen.

En dit te meer, wanneer wij bedenken,

hoe hij het gemis derzelve, *wij ongeschikt zijn om in de gunst van God te deelen en het eeuwig leven te verwerven*. Wel vordert het Evangelie als een eerste middel om zalig te worden van ons het geloof. Maar zal dat geloof opregt en hartelijk zijn, dan moeten wij, door het gevoel onzer behoefte aan genade en verlossing, daartoe gedrongen worden; dan moet het met een' hartelijken lust tot het goede gepaard gaan. Datzelfde Evangelie toch dringt niet minder ernstig aan op bekeering, verbetering van hart en wandel, vernieuwing van den inwendigen mensch, het geheel afstand doen van de zonde. Zonder wedergeboorte is er voor ons geene zaligheid; zonder heiligmaking zal niemand God zien. Doch nu moeten wij u vragen, hoe zullen wij, zoolang ons het regte besef van onze schuld, het bewustzijn onzer ellende door de zonde ontbreekt, ons daarop toelagen? de kwade paden verlaten, den ouden mensch afleggen, den nieuwen mensch aandoen? Houden wij, op valsche begrippen steunende, onzen staat voor goed; verlaten wij ons roekeloos op den rijkdom van Gods genade; koesteren wij een' te hoogen dunk van

ons zelve, achten wij ons onwaardig om de belofte des Evangelies op ons zelve toe te passen; onbekwaam, om met de hoop op goed gevolg aan onze verbetering te arbeiden: in geen der genoemde gevallen zullen wij ons met vurigen ijver en den noodigen ernst om datgene bekommeren, wat een zoo voornaam vereischte ten leven is.

Terwijl eindelijk de volstreckte noodzakelijkheid, om van deze dwaling terug te komen, nog daaruit blijkt, *dat zij ons bij het naderen van den dood, en in de stervensuren waren troost doet derven.* Al wie meermalen aan de ziek- of sterfbedden zijner natuurgenoeten tegenwoordig was, werd ook daar gewis haren verderfelijken invloed gewaar. Hoe menigeen stelt zich in die gewichtige en beslissende oogenblikken, wanneer alle zelfbedrog moest hebben opgehouden, op valsche gronden gerust. Hoe velen verlaten zich op hun burgerlijk en maatschappelijk wèlleven, op hunne uitwendige godsdienstigheid, op hunne zoogenaamde goede werken, en gaan daarop zonder schroom den dood te gemoet. Daar zij, of door onkunde, of lichtzinnigheid, of gebrek aan nadenken, geen

denkbeeld hebben van het inwendig geestelijk leven, het leven des geloofs, dat alleen Christelijk leven verdient te heeten, is het veelal bij hen te vergeefs, zoo men op het gevaarlijke dezer gerustheid hen opmerkzaam maakt, en door op hunne tekortkomingen en gebreken te wijzen, hen tot ootmoed en berouw tracht te leiden. Ja menigmaal wekt men daardoor bij den kranke zelven of bij zijne betrekkingen onwil en wrevel tegen zich op. En toch, wij mogen niet zwijgen, wij mogen niet ophouden, het elkanderen toe te roepen: deze is niet de weg ten hemel, ter zaligheid; — maar een ootmoedig geloof, de hoop op Gods genade in Christus, — deze zullen niet worden beschaamd! — Zij, die zich in de trotschheid van hun hart op ingebeelde verdiensten verlaten, zullen zich, wanneer de veege stonde nadert, doorgaans den moed en het ijdel zelfvertrouwen zien ontzinken; en wanneer het te laat is hunne dwaling erkennen. Of blijven zij daarin tot aan hun einde volharden — wat zal het zijn, als hun eens in de eeuwigheid de oogen worden geopend? Dáár zal geen zelfbedrog ons meer baten, dáár zal ieder worden geoordeeld, naardat hij

gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad. En in den hemel, waar niets dat onrein is zal toegelaten worden, zal alleen plaats zijn voor hen, die zich in dit leven met een opregt geloof en vast vertrouwen aan hunnen God en Zaligmaker hebben overgegeven.

Wie, die dit alles bedenkt, zal niet, van de noodzakelijkheid overtuigd, om tot een regt besef van onze zonden en schuld voor God te geraken, met ons willen nagaan

OP WELKE WIJZE EN DOOR WELKE MIDDELEN MEN
DAARTOE KOMEN KAN.

En omtrent de middelen, welke wij tot dat einde moeten gebruiken, behoeven wij niet in het onzekere te blijven. Zelfkennis is een eerste vereischte — *zelfbeproeving* is daartoe de weg. De heilige schrijvers wekken ons tot dezelve menigmaal op, en ieder, wien het om regte zelfkennis te doen is, zal het pligtmatige en het hooge nut daarvan inzien (1). Zal zij op de regte wijze geschieden, dan moeten wij onbevooroordeeld ons

(1) Opzettelijk wordt dit aangewezen en uiteengezet in een der kleine Stukjes van het Genootschap, getiteld: *De zelfbeproeving*, 1839, N°. LV.

gansche gedrag , zoowel als de geheimste gedachten , de binnenste schuilhoeken van onze harten , onze daden , maar vooral ook hare beginselen , aan den naauwkeurigsten toets onderwerpen. Die zelfbeproeving wordt door velen verzuimd. Velen schrikken voor eene al te naauwkeurige kennis van zich zelve terug. Velen meenen dat zij zich zelve kennen , en echter is er bijna geen algemeener gebrek , dan het gebrek aan zelfkennis. Of hoe vaak ontdekt en veroordeelt men gebreken in anderen , aan welken men , zonder het zelve te weten , in zeer groote mate mank gaat ! Het is doordien men ook dan nog , wanneer men , met God en zijn geweten alleen , allen eigenwaan moest laten varen , zich misleidt , en met toegevendheid behandelt wat geene versooning verdient. Willen wij dit gevaar vermijden , gaan wij dan bij dit onderzoek alleen te rade met de uitspraken van ons geweten. Deze inwendige regter , die , zoo wij hem maar niet moedwillig tot zwijgen brengen , zijne beschuldigende en waarschuwendende stem altijd luid genoeg doet hooren , zal ons niet misleiden. Zijne uitspraak is onfeilbaar. Doch het arglistige hart zoekt

allerlei uitvlugten; de gewoonte der zonde doet zelfs de aanklagten des gewetens verzwakken. Wij hebben dan nog andere hulpmiddelen noodig, om ons oordeel te leiden, en tof eene regte kennis van onze zonde en schuld te geraken.

Daartoe komt ons vooral te stude en is inzonderheid aan te prijzen *een naarstig en getrouw gebruik der Heilige Schrift*. Zij toch, zij behelst den regel, waarnaar wij ons gedrag en wandel hebben te rigten, en ons hart te vormen. Is onkunde, onkunde aangaande God en Zijn woord, eene oorzaak van zelfbedrog bij velen, het kan niet anders, of waar de eerste ophoudt, daar moet ook het andere wijken. Al wie dagelijks Gods geboden, de voorschriften en eischen des Evangelies bepeinst, die zal een duidelijk inzicht van den omvang zijner verpligting erlangen. En is hij eenmaal daartoe gekomen, dan begint hij allengs vergelijking te maken. *Zoo moest hij wezen!* maar ach! hoe ver is hij nog verwijderd van hetgeen hij *konde* worden. Hij ziet zich het volmaakte voorbeeld van Jezus ter navolging voorgesteld. Het is zijne bestemming, om

Gode gelijk te worden; — gelijkheid met God is het groote doel, dat de Christen reeds hier op aarde moet trachten te bereiken! — Maar, hoe meer hij dit beeld van den waren Christen beschouwt, zoo veel te meer ontdekt hij bij zich zelve tekortkomingen en gebreken van allerlei aard. De onreine vlekken, die zelfs voor het oog zijns geestes, zoo lang dat niet door het Evangelie was voorgelicht, waren verborgen gebleven, vertoonen zich in den spiegel, die hem wordt voorgehouden. Hij schrikt voor den aanblik van zich zelve terug, hij, die misschien vroeger zich verbeeldde, dat hem maar weinig ontbrak, en die, met zich zelve voldaan en tevreden, aan geene verbetering dacht.

Doch, het is niet genoeg te weten, gelijk wij het door onpartijdig zelfonderzoek, en door ons te toetsen aan de voorschriften des Evangelies zullen ontdekken, dat wij zondaren zijn. Om tot het ware schuldbesef te geraken, behooren wij ook van het strafwaardige onzer tekortkomingen voor God ons bewust te zijn. Hiertoe moeten wij ons *de vele drangredenen* voorstellen, die wij hebben *tot eene onbepaalde gehoorzaamheid aan*

Gods geboden, — en het snoode van ons gedrag, zoo wij ons aan die gehoorzaamheid onttrekken. Wij moeten de zonde niet meer als iets verschoonlijks aanzien, maar als een bitter kwaad leeren kennen. En, Christenen! wanneer wij de oneindige liefde des Vaders bedenken, welke Hij in de overgave Zijns Zoons ons betoond heeft; de genade des Zoons, welke Hij niet geschroomd heeft met Zijn bloed te bezegelen; — dan gevoelt gij u immers, dan moet gij u ten sterkste tot hartelijke dankbaarheid en wederliefde gedrongen gevoelen. En wanneer God dan van uwe zijde eischt, en Jezus als een bewijs en kenmerk uwer wederliefde van u vordert, dat gij Zijne geboden zult bewaren, zult gij de zonde dan niet leeren verfoeijen? Zult gij u zelven, die met zoo vele zonden bevlekt zijt, nog voor opregte volgelingen van den heiligen Jezus, waardige voorwerpen van Gods gunst kunnen houden? Neen, iedere zonde is snoode ondankbaarheid tegen God; miskenning van Zijne liefde; verloochening van Hem, naar wiens naam wij ons noemen. Wij weten immers dat Hij, de vlekkeloos Heilige, niets gemeen heeft met de zonde, en dat,

zoo wij gemeenschap met Hem hebben willen, wij moeten heilig zijn als Hij. *Indien wij dan zeggen, dat wij gemeenschap met Hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zoo liegen wij en doen de waarheid niet* (1). Of zullen wij tot onze verschooning hier inbrengen, dat de weg van Gods geboden voor ons te moeilijk zij? dat wij, met het bederf, dat in ons woont, die volkomenheid, welke het Evangelie ons voorstelt, toch nimmer kunnen bereiken? Neen, al wie het inderdaad om regte zelfkennis te doen is, zal het ijdele dezer verontschuldiging gevoelen. Het Evangelie zelf biedt ons immers de krachtigste hulpmiddelen aan, om in het betrachten van Gods geboden gelukkig te slagen. Wij vinden daar de heerlijkste beloften van hulp en bijstand; de zegenrijke invloed van den Heiligen Geest zal ons bij het streven naar de volmaking geschonken, en wij met kracht versterkt worden naar den inwendigen mensch. Eer wij dan over onvermogen klagen, of ons zelve met het denkbeeld onzer zwakheid paaijen, vragen wij het ons zelve af: deden wij ook wat in ons vermogen

(1) 1 Joh. I: 6.

is!" (1) En zullen wij met schaamte moeten erkennen, dat wij onze weinige vorderingen en gedurige tekortkomingen geheel aan ons zelve hebben te wijten; — dan zullen ons alle gronden ontzinken, waarop wij zoo gaarne steunen, om ons gebrek te verschoonen. Dan zullen wij, door Gods genade tot een diep, ootmoedig besef van onze zonden en van het onverantwoordelijke en strafwaardige van onze ongehoorzaamheid aan Zijne geboden geraken.

Door Gods genade, zeg ik, want ook dit betamend gevoel van onze schuld, dit helder inzicht in onze ware gesteldheid is eene gave van God, is eene vrucht des Geestes, dien Hij op ons gebed wil verleenen. Zonder verlichting van boven, mogen wij twijfelen, of de dwaze en verblinde sterveling wel immer daartoe komen zal. Daarom zou ook het gebruik der aanbevolene middelen te vergeefs en vruchteloos zijn, indien niet de Geest van God ons verstand verlichtte en ons hart voor de waarheid vatbaar maakte. Laat ons dan vooral niet verzuimen, door *een ernstig en*

(1) Men vergelijke hier: *Men doet niet wat men kan*; onder de kleine Stukjes, N°. XXXIX.

aanhoudend gebed, om verlichting door den Geest bij God te zoeken, wat wij niet in staat zijn ons zelve te geven. Dat gebed is Hem voorzeker welgevallig; wij mogen daarop verhooring verwachten. De duisternis waarin wij verkeeren zal voor ons opgeklaard worden, en God zelf zal ons onze overtredingen, de verborgene afdwalingen leeren verstaan. Om nu niet te zeggen, dat het gebed op zich zelve reeds een middel heten mag, om ons tot kennis van ons zelve te brengen. In dat stil en vertrouwelijk verkeer met God, ons door het voorbeeld van Jezus en van alle vromen aanbevolen, neemt alle zelfmisleiding een einde. Wanneer wij toch eenigzins beseffen tot Wien wij naderen, tot Wien wij spreken, dan wagen wij niet met een masker voor Hem te verschijnen. Wanneer wij bedenken hoe Hij, de alwetende Getuige van alle onze daden, ook de verborgenste schuilhoeken van onze harten kent en doorgrondt, dan zullen wij bij en onder het uitstorten van onze harten onze geringheid, ons gebrek en ellende leeren beseffen. Dan zullen wij gevoelen, hoe wij onze vrijmoedigheid geenszins uit ons zelve, eigene

waardij of verdiensten, maar alleen uit Zijne genade ontleenen. Voor het oog van den Heiligen zullen wij ons toch niet voor onberispelijk houden. — Het verzuim des gebeds, dat is van het gebed, dat inderdaad dien naam verdient, is mede eene oorzaak van de weinige naauwgezetheid, welke wij bij vele menschen bespeuren. Het bidden is een nimmer genoeg aan te prijzen middel, om tot die teederheid des gewetens te geraken, welke tot het verkrijgen van het regte schuldbesef onontbeerlijk is.

En wat zal nu de uitwerking zijn, welke het gebruik dezer middelen bij ons teweegbrengt! Deze, dat wij ons zelve als zondaren, strafwaardige zondaren leeren kennen. Doch opdat wij ons hier wederom voor uitersten wachten, willen wij nog kortelijk nagaan

VAN HOEDANIGEN AARD ONZE ZELFKENNIS OP
DIT PUNT BEHOORT TE ZIJN.

Wij kunnen hier, gij gevoelt het, slechts wenken geven. Het zoude toch moeilijk zijn, eene algemeene schuldbelijdenis op te maken, die voor elk en een iegelijk naar zijne

gesteldheid ingerigt ware. Zoo vele menschen er zijn, zoo vele karakters. Ieder heeft zijne eigene gebreken. Hierin nogtans zullen wij het allen eens zijn :

Vooreerst, *dat wij*, de een meer, de ander minder *met gedachten, woorden en daden hebben gezondigd*. Wie durft het tegendeel beweren? Vragen wij het met de hand op het hart, en met het oog naar God gerigt, onszelven af, wie wij zijn; wij zullen ons ontelbare gelegenheden herinneren, waarbij wij aan overtreding van Gods gebod ons schuldig maakten. Of waren wij in al onzen wandel zedig, ingetogen, kuisch en opregt? Zochten wij in al wat wij verrigten de eer van God, het welzijn des naasten? Was het steeds onze lust, ons van al wat Gode mishaagt te onthouden, ons te spenen van de wereld en haar genot; eigen zin en lust te dooden, het voorbeeld van Jezus te volgen, naar volmaaktheid te jagen? Of! ... o! wie schrikt hier niet voor den aanblik van zich zelve terug! Of waren onze gedragingen niet meermalen met de liefde tot God en den naasten in strijd? Toonden wij niet dikwijls, dat de wereldsche ijdelheden

ons meer aantrokken dan de genietingen, welke godsvrucht en deugd aan hare liefhebbers verschaffen? En waartoe meer gevraagd? Wij allen hebben immers gezondigd, en gedaan wat kwaad was in de oogen van God? En niet door daden alleen, ook met woorden en nog veel meer met gedachten. Hoe menig onbedachtzaam, lichtzinnig, oneerbiedig woord is er aan onze tong ontgleden; — het is er verre van daan, dat onze gesprekken altijd door eerbied voor God, en liefde tot de naasten waren beziel. Menig onzer heeft zijne lippen met leugentaal en laster bezoeeld; door gevloek en gezwets, door onzedelijke en losse redenen een' ander geërgerd. Ja, wij kunnen zeggen met Jacobus: *Die in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man* (1). Maar wij? — *wij allen struikelden immers in vele?* En dalen wij in onze harten; — ach! ons hart is eene bron van zoo vele ongeregtigheden. Wie, die zich zelve kent, zal meenen dat hij zijn hart reeds van alle onreinheid heeft gezuiverd? Hoe vele onedele hartstogten woelen er niet in ons binnenste! Bij den één' is

(1) Jac. III: 2.

het wellust, zinnelijkheid, de trek naar vleeschelijk en verboden genot; bij een ander' nijd, haat, toorn en wraakzucht. Bij dezen is het geveinsdheid, huichelarij, zucht om menschen te behagen; bij genen ontevredenheid met den stand, waarin Hij door Gods voorzienigheid werd geplaatst, gebrek aan onderwerping bij de rampen en wederwaardigheden des levens; ondankbaarheid bij de tallooze zegeningen, welke Gods onverdiende goedheid ons doet genieten. En waar zouden wij ophouden, wilden wij die menigte van verborgene afdwalingen, die overtredingen van allerlei aard, waaraan wij ons schuldig maakten, slechts bij name noemen?

En dit, dat wij ons daardoor *schuldig maakten*, dat wij *daardoor Gods gunst en alle aanspraak op geluk verbeurden*, behoort dan ook ten tweede onzer aller innige overtuiging te zijn. De herinnering aan onze dure verpligting tot eene gewillige en volkomene gehoorzaamheid, en van de vele hulpmiddelen, welke wij daartoe bezitten, zal ons alle voorwendsels en uitvlugten beneemen. Hoe vele raadgevingen, vermaningen, waarschuwingen hebben wij veronachtzaamd,

Hoe dikwijls hebben wij tegen beter weten aan, ons door onze begeerlijkheden laten vervoeren, en ons vrijwillig, met opzet van God en zijn gebod laten aftrekken. In plaats van de verleiding te vlieden, onze boezemzonden te bestrijden, stortten wij ons meermalen roekeloos in die gevaren, waarvan wij wisten dat ons zwakke hart, daaraan geen' weerstand zou kunnen bieden. Hoe menigmalen verlustigden wij ons in een ijdel spel der verbeelding, gaven wij daaraan toe. En wanneer in het midden der zondige vermaken, de beschuldigende stem des gewetens zich wel eens deed hooren, lieten wij ons dan nooit door valsche schaamte van den terugkeer tot het goede weerhouden? Och! wie is er, die zich bij het besef van zoo vele tekortkomingen, nog iets op zijne eigene waardigheid of verdiensten zal laten voorstaan? Neen, wij gevoelen, dat wij met zoo vele schuld beladen, onreine bedorvene schepselen zijn. En hoe zouden wij dan Gode behagen, die te rein is van oogen om het kwade te aanschouwen? Moeten wij het er niet veeleer voor houden, dat wij zijn heilig ongenoegen ons hebben waardig gemaakt? Zullen wij niet

vreezen voor Hem, den onzichtbaren getuige van alle onze zonden, die eenmaal onze Register zal zijn? Ja, verre van ons de dwaze waan, dat het geen wij misdreven verschoonbaar zou wezen. Verre van ons die rampzalige gewoonte, om ons voor beter te houden, voor beter voor te doen, dan wij zijn. Kunnen wij ons in het oordeel over ons zelve bedriegen, den schijn van deugd voor het wezen houden; Hij, *die meer is, dan ons harte en alle dingen kent* (1) oordeelt niet naar den schijn. Eenmaal wordt al wat verborgen is openbaar, en dan zal het ons niet baten, of wij ons al op het weinige goede beroepen, dat wij misschien verrigten. Jezus zeide tot zijne leerlingen: *Wanneer gij gedaan zult hebben al hetgeen u bevolen is, zoo zegt: wij zijn onnutte dienstknechten, want wij hebben (maar) gedaan wat wij schuldig waren te doen* (2). En wie is er, die maar ten halve aan al zijne verplichtingen voldeed? Geen onzer zal in het goddelijk gerigt verdiensten kunnen doen gelden.

Wij besluiten dan, dat *wij allen, zonder Gods genade, onherstelbaar verloren zouden*

(1) Joh. III: 20.

(2) Luk. XVII: 10.

zijn. Ja hard moge het klinken, en onze trotsche eigenwaan moge daartegen opkomen; dit oordeel is voor u niet te hart, nadenkende Christen! die uw eigen aangezicht in den spiegel hebt gezien, en daarop zoo vele vlekken bespeurdet. Dat oordeel is voor u niet te hard, en gij keert u niet onwillig van hem af, die u daarmede te gemoet komt; gij, die weet, dat er geen snooder verraad kan worden gepleegd, dan het verraad aan uwe eigene ziel. Gij verlangt geene verschooning, noch vleijerij, waar het er op aankomt, ontdekt te worden aan uzelfven. Wat toch zou het u baten, of gij u al op valsche gronden met de hoop des levens vleidet? Wanneer gij eenmaal meendet in te gaan zoudt gij niet kunnen. Zoo zij het dan nu onze innige overtuiging; *indien de Heer de ongeregtigheden gadeslaat, wie zal bestaan?* (1) Zoo roepen wij met een PAULUS uit, die het voorzeker wel verder dan iemand onzer had gebragt: *Ik ellendig mensch! wie zal mij verlossen uit het ligchaam dezes doods?* (2) En wij ver-

(1) Psalm CXXX: 3.

(2) Rom. VII: 24.

eenigen ons met deze regelen , uit een onzer
Evangelische Gezangen :

Moest mijn eigen deugd mij schoren ,

't Regt hier gelden , geen gena' ,

Ach ! ik waar gewis verloren ;

Als ik voor uw vierschaar sta. (1)

Nu blijft ons nog over u kortelijk

DE VRUCHTEN AAN TE WIJZEN , WELKE HET

BETAMEND SCHULDGEVOEL ZAL

TEWEEGBRENGEN.

Voor ieder die met eenige belangstelling de voorgaande bladen gelezen , en zich daarmede , wat de hoofdzaak betreft , heeft kunnen vereenigen , zal dit laatste gedeelte niet het minst belangrijk zijn. En wij gevoelen ons te meer gedrongen om tot besluit van de heilzame vruchten te spreken , welke zulk een schuldgevoel als wij bij u poogden op te wekken , bij u moet te weegbrengen , omdat wij daarmede geenszins bedoelden uwe gemoedsrust te storen. Wij wenschen u voor de bedriegelijke gerustheid , waarin misschien menig een verkeerde , iets beters te geven ,

(1) Gez. LXXXIV : 4.

u, de alleen zekere troostgronden te wijzen, welke het Evangelie ons zondaren aanbiedt. Het regt besef van zonde en schuld is een eerst en voornaam vereischte, om door het geloof den weg des levens in te slaan en met standvastige getrouwheid te bewandelen ten einde toe.

Het leidt ons vooreerst *tot ootmoed en berouw voor God*. Zoo lang wij zonder nadenken leven, gaan wij onbekommerd en zorgeloos voort op de paden der zonde, en wordt bij ons die tederheid des gewetens, die ootmoet en nederigheid niet gevonden, welke het Evangelie vordert van allen; maar zoodra is niet het schuldgevoel bij ons ontwaakt, en leerden wij ons zelve als ellendige zondaren kennen, of wij worden het met diepen ootmoed, met leedwezen gewaar, dat wij, in plaats van ons te verheffen, reden hebben, om onszelve te verfoeijen, ons te vernederen voor God. Het denkbeeld: wij hebben gezondigd, de gunst des allerhoogsten verbeurd, perst ons nu met den verloren zoon in de gelijkenis de berouwvolle erkentenis af, welke wij voor ons zelve niet te dikwijls kunnen herhalen: *ik ben niet meer waar-*

dig uw zoon genaamd te worden! (1) En wat ons bejegene, wij verheffen ons niet, genieten wij voorspoed, wij erkennen daarin een bewijs van Gods ongehoudene gunst, en de rampen die ons treffen, de tegenspoeden, waarmede wij hebben te kampen, merken wij als het gevolg onzer ongehoorzaamheid, als de billijke vergelding onzer overtredingen, aan. Wij laten ons bij onze medemenschen nu niets meer voorstaan op onze zoo gebrek- kige gehoorzaamheid, noch zullen den dwa- lenden broeder of zuster uit de hoogte ver- oordeelen, *maar door ootmoedigheid acht de een den ander uitnemender dan zich- zelve* (2). Hoe gelukkig is zulk een be- staan; wij zullen daardoor een welgevallen trekken van Hem, die *de hoovaardigen wederstaat, maar de nederigen genade geeft* (3). De tollenaar die van verre staan- de, zich op de borst slaat en niet dan deze bede uit: *o God! zij mij zondaar gena- dig*, (4) werd door Jezus geprezen. Indien wij God niet kenden, zoo als het Evangelie Hem voorstelt, als onzen genadigen Vader in

(1) Luk. XV: 19.

(2) Phil. II: 3.

(3) 1 Petr. V: 5.

(4) Luk. XVIII: 13.

Christus, dan zou het kunnen zijn dat het gevoel van schuld, iemand tot vertwijfeling bragt. Maar met het Evangelie, waarin de treffendste verzekeringen van Gods ontfermende zondaarsliefde gegeven worden, voor ons, behoeft niemand te wanhopen. In den naam van den eenigen Middelaar en Hoogepriester Jezus, en op grond zijner verdiensten, daar Hij gestorven is aan het kruis ter behoudenis der wereld, durven wij, hoe schuldig ook in ons zelve, vrijmoedig toegaan tot den troon van Gods genade. En wij mogen op de belijdenis van schuld, vergeving vragen en verwachten. Schenkt het reeds aan het bekleemd gemoed verligting, als men dat aan den boezem van een' aardschen vriend ontlast, hoe veel opbeuring en troost mogen wij dan verwachten, als wij onzen Vriend en Vader deelgenoot maken van hetgeen ons drukt en bezwaart. Een Apostel zegt het met zoo veel woorden: *Indien wij onze zonden belijden, God is getrouw en regtvaardig, dat Hij de zonde vergeve en ons reinige van alle ongerechtigheid* (1). Zondaars! welk een troost, bij

(1) 1 Joh. I: 9.

God is vergeving. De grootste zondaar mag daar op hopen. Dezen troost zullen zij niet waarden, die onbewust van hunne zonden en gebreken zich zelven met het denkbeeld van hunne eigene gerechtigheid misleiden. Hiervan moet ook elk verstoken blijven, die langs eenen anderen weg, dan dien het Evangelie voorschrijft, de door het ontwaakte schuldgevoel verlorene gemoedsrust zoekt weder te vinden. Doch *gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben wij vrede bij God, door onzen Heer Jezus Christus* (1). Wij kunnen nu aan God zonder vreeze en ontzetting denken, en den dood zonder schrik te gemoet gaan. Wij steunen op geene onzekere gronden. Wij weten op wien wij onze hope gevestigd hebben. Het bloed des kruises voor zondaren vergoten, is ons een onderpand van Gods liefde en trouw: *Indien wij gezondigd hebben, wij hebben een voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den regtvaardigen, en Hij is eene verzoening voor onze zonden* (2). Hebben wij door onze zonden het leven verbeurd, als aan verlost door

(1) Rom. V: 1. (2) 1 Joh. II: 1^b, 2^a.

den dood zijns Zoons, heeft de hemelsche Vader ons het leven geschonken. (1)

Nog eene vrucht van het betamend schuldgevoel zal deze zijn, dat het *eene meerdere naauwgezetheid in onzen levenswandel*, bij ons te weeg brengt. Doordrongen van het besef onzer zwakheid en van het verleidend vermogen der zonde, zullen wij ons nu voortaan voor alles wachten, wat wij als strijdig met Gods wil leerden kennen. Wij verschoonen nu niet meer ons zelve, zien onze zonden niet meer voor onschuldige zwakheden aan. Wij verfoeijen de zonde als een gruwelijk, onvergefelijk kwaad. Wij willen ze haten en vlieden, als onbestaanbaar met onze verhevene bestemming, als het zekere middel om ons ten verderve te voeren. Wij willen waken over ons hart, de lusten en begeerlijkheden dooden, strijden tegen die verzoeking, welke wij voor ons meest gevaarlijk achten. Wij berusten niet in het denkbeeld, dat God in Christus de zonden vergeeft, maar, daar *zonder heiligmaking*

(1) Men leze hier het 34te onzer Evangelische Gezangen.

niemand God zal zien (1), zullen wij ons zelve zoeken te reinigen van alle besmettingen des vleesches en des geestes, vol-eindigende de heiligmaking, in de vreeze Gods (2). Wij weten het: een iegelijk, die den naam van Christus noemt, staat af van ongerechtigheid (3). Hoe dan zullen wij, terwijl wij het rampzalige der zonden leerden kennen, nog in de zonden blijven? Neen, al wie door Gods genade, zijne ellende door de zonde heeft leeren gevoelen, waakt, bidt en strijdt tegen de zonde. Hij is vooral tegen die verkeerdheden, lusten en begeerlijkheden, waaraan hij vroeger meest gehecht was, op zijne hoede. Hij steunt niet op zijne eigene krachten. Hij zoekt bij iedere verleiding, als de zonde hem op nieuw aanlokt, hulp bij God. En de God der liefde zal hem den bijstand des Heiligen Geestes gewis niet onthouden, om het werk zijner heiligmaking gelukkig te volbrengen.

Eindelijk, is ons het schuldgevoel regt levendig in ons, dan zullen wij *de nauwe*

(1) Hebr. XII: 14.

(2) 2 Cor. VII: 1.

(3) 2 Tim. II: 19.

vereeniging met God en Christus hooger waarden, als het zekerste middel, om voor herhaalde ontrouw bewaard te blijven; nu toch weten wij, dat onze gehechtheid aan de wereld en haar genot, het opvolgen van onze lusten en begeerten ons heeft ongelukkig gemaakt, nu hebben wij leeren inzien, dat wij, door den stroom der wereld te volgen, en ons aan de werking van Gods Geest te onttrekken, ons in een' poel van jammer en ellende hebben gestort, nu leerden wij de bedoeling en de waarheid van dat woord des Heeren tot zijne leerlingen kennen: *zonder Mij kunt gij niets doen!* (1) Zoo gelijk het tot hiertoe met ons geweest is, mag het voortaan niet meer wezen. Wij willen vruchten dragen, vruchten der bekeering waardig; en zoo veel wij kunnen herstellen wat wij hebben misdreven. Wij willen de voortreffelijkheid van de belijdenis onzer goede hope, de hope des eeuwigen levens, door onze werken toonen. En hoe zouden wij daartoe geraken, anders dan door ons geheel aan Hem te verbinden, gelijk de ranken met den wijnstok, de leden met het hoofd verbonden zijn?

(1) Joh. XV: 5.

Die in Mij blijft, zeide Jezus, draagt veel vrucht (1). Zóó door het geloof met Hem vereenigd, zullen wij ook kinderen zijn van den hemelschen Vader, die ons heeft liefgehad en zijnen Zoon voor ons heeft overgegeven. Wel hem, die alzoo gemeenschap heeft met God! door Gods genade gesterkt, betreedt hij den weg ten eeuwigen leven. Hij zal in zijne hope geenszins worden beschaamd.

Zoo dan Geliefden! indien wij zeggen, dat wij gemeenschap met Hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zoo liegen wij, en doen de waarheid niet, maar indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zoo hebben wij gemeenschap met elkander, en het bloed van Jezus Christus, zijnen Zoon, reinigt ons van alle zonden. (2)

Mogt het ons gelukt zijn, door de eenvoudige opmerkingen, welke in deze bladen u werden medegedeeld, iets van het betaamd schuldgevoel bij u op te wekken, wij zouden ons gelukkig achten, indien onder den

(1) Joh. XV: 5.

(2) 1 Joh. I: 6, 7.

zegen van God, ook maar een eeuwige zondaar daardoor tot nadenken over zichzelf ware gebracht. Hoe veel meer zouden wij ons verheugen, en onzen God daarvoor danken, indien meerderen daardoor de oogen wierden geopend voor hunne ellende door de zonde, en zij zich met God lieten verzoenen! *Wij bidden het van Christus wege, laat u met God verzoenen!* (1)

(1) 2 Cor. V: 20^b.